

BIBLIOTEC A

Informacions

Publicació del Servei de Biblioteques de la UAB. Núm. 24. Desembre de 2001

Hi trobareu

- 3** Per què algunes biblioteques i consorcis paguen massa per la informació electrònica?
- 4** PCI Full Text. Inside
- 5** Més enllà d'Amazon
- 7** Informe final d'avaluació del Servei de Biblioteques
- 8** Babel, a examen
- 9** Més revistes a UABpubD. Llegats a la Biblioteca de Ciències Socials
- 11** Col·lecció de declaracions mediambientals EMAS de la Biblioteca Universitària de Sabadell
- 12** Pesta porcina clàssica: els aliments, novament a primera plana
- 14** «Scriptuaria» i *Flos sanctorum*

U Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

Cinc anys de revistes digitals

Professor preparant les classes al despatx i revisant bibliografia per als alumnes. L'article de Zbigniew Brzezinski «Post-communist nationalism» (*Foreign Affairs*, v. 68, n. 5, 1989/1990) és un document que li caldria poder incloure com a lectura recomanada. En donarà la referència del text complet disponible al servei PCI Full Text.

Investigador comprovant, un dissabte a les 22 h, que els seus resultats obtinguts al laboratori coincideixen o desmenteixen els aconseguits per altres grups d'investigació de la mateixa àrea. L'article de J. Benlliure *et al.* «Signatures of fission dynamics in highly excited nuclei produced in $^{197}\text{Au}(800 \text{ A MeV})$ on proton collisions», acceptat el 31 d'octubre de 2001 per publicar-lo a *Nuclear Physics A*, és un element que li permet avançar en les pròpies conclusions. L'ha localitzat al servei Nuclear Physics Electronic de l'editor de la revista.

Alumne de tercer cicle en procés de finalització de la tesi. Li cal urgentment la comprovació d'una cita determinada. Es troba en viatge d'estudi en una universitat estrangera. Per sort, l'article de Michelangelo Savino «La política de l'alta velocitat en la difícil convivència entre el ferrocarril i el territori», publicat a *Documents d'Anàlisi Geogràfica* (n. 31, 1997), està disponible al servei Decomate només identificat-se com a membre de la UAB.

Aquesta és una mostra de situacions que es donen en l'ús de les revistes electròniques disponibles per a la comunitat de la UAB. Dia a dia, aquest ús es fa més habitual

BIBLIOTEC Informacions A

Publicació del
Servei de Biblioteques
de la
Universitat Autònoma
de Barcelona

Núm. 24
Desembre de 2001

Dipòsit legal: B-6.440-91
ISSN: 1130-9318

Han coordinat aquest
número:

Vicenç Allué
Núria Balagué
Mercè Bausili
Joan Gómez Escofet
Montserrat Mallorquí

Disseny i maquetació:
Montserrat Benito
Jaume Brey

Edició i impressió:
Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma
de Barcelona
08193 Bellaterra
(Barcelona)

Adreça:
Biblioteca Informacions
Servei de Biblioteques
Universitat Autònoma
de Barcelona

Edifici A
08193 Bellaterra (Spain)
Tel.: 93 581 10 15
Fax: 93 581 20 00
A/e: nuria.balague@uab.es

BIBLIOTEC A INFORMACIONS pot ser
obtingut en format electrònic (Ac-
robat) al web de la UAB:

<http://www.bib.uab.es/bib-inf/bib-inf.htm>

Els articles signats són responsabilitat dels autors
i no representen necessàriament l'opinió
de BIBLIOTEC A INFORMACIONS.

en la mesura en què els continguts van cobrint les necessitats d'aquesta comunitat i amb el ritme en què es va incorporant als hàbits de cada un dels seus membres.

Petita història d'un creixement espectacular

<http://www.bib.uab.es/project/remjour1.htm>

Amb l'inici de les proves públiques del sistema desenvolupat durant el projecte Decomate, el 15 d'octubre de 1996 es va posar en marxa aquest servei amb trenta-quatre revistes de l'àrea d'economia. L'any següent es va decidir apostar per mantenir el servei i potenciar-lo amb la contractació de tots els títols subscrits per la UAB de les editorials Elsevier Science i Kluwer Academic Press, i s'hi van incorporar les revistes del Servei de Publicacions de la UAB.

L'any 1997 va ser també el moment d'arrencada de les pàgines web de revistes digitals. El juliol es va rebre l'oferta de participar en les proves de Kluwer Online, i l'octubre, en les d'OCLC Electronic Collections. Es va acceptar com a mitjà d'exploració de nous productes que ja es veia que havien de tenir una importància cabdal en l'esdevenidor.

Durant el 1998, diverses editorials van oferir accés a versions electròniques de les seves revistes per als subscriptors vigents, i es va prendre aquest període com a temps de prova dels serveis respectius i de promoció del nou producte. Societats científiques com l'American Chemical Society, la Royal Society of Chemistry, l'American Physical Society o l'Institute of Physics, i editorials com Springer, Wiley, Cambridge University i Oxford University van iniciar l'estudi de mercat que les va portar a detectar la millor manera de comercialitzar i difondre les seves revistes. Era la sensació del «tot lliure i gratuït» per a l'usuari final.

L'any 1999 es va presentar la novetat del primer contracte del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC). Signat amb l'editorial Academic Press, permetia accedir a 174 títols d'aquesta editorial en la seva plataforma anomenada Ideal. També va ser el primer any d'ús del servei Ebsco Online, proporcionat per l'agregador i agent de subscripcions Ebsco Information Services, proveïdor de la gran majoria de les revistes subscrites per la UAB.

L'any 2000, el CBUC va tancar nous contractes de revistes científiques, que incloïen Business Source Elite, amb 750 títols, i Emerald, amb 134. Es va incorporar al panorama la Fundació Biblioteca Josep Laporte, que va contractar el servei de l'empresa Ovid, amb 68 revistes especialitzades de l'àmbit mèdic. Decomate havia crescut i ja disposava de 384 títols i 195.000 articles. Es va inaugurar el servei UABpubD, que pretén ser la biblioteca de les publicacions digitals de la UAB i ofereix a la institució la conservació, l'autenticació i la col·laboració en la difusió de les seves publicacions. S'hi va afegir un producte singular, gràcies a les proves del projecte Decomate II: el fons històric de 117 revistes digitalitzat per JSTOR, i es va fer realitat la dimensió de col·lecció històrica que l'usuari trobava a faltar en els productes en format electrònic.

I arribem a l'any 2001 amb un frenesí de nous contractes del CBUC que inclouen les revistes del grup Wolters Kluwer, amb 718 títols, les específiques d'enginyeria al servei IEL, amb 144 títols, i un fons històric, la base de dades PCI, que consta de 144 revistes en text complet de l'àmbit de les humanitats. Avui dia, Decomate disposa de 414 títols de revistes científiques i més de 250.000 articles. Algunes editorials han deixat d'oferir l'accés a les seves revistes inclòs en el preu de la subscripció impresa, i es comencen a subscriure versions electròniques per part dels departaments. **Ja són un total de 3.915 revistes digitals disponibles i en contínua ampliació.**

Núria Gallart
nuria.gallart@uab.es

Per què algunes biblioteques i consorcis paguen massa per la informació electrònica?

Declaració del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya sobre els models de preus aplicables a biblioteques i a consorcis d'àrees no anglosaxones

El fenomen de l'aparició de consorcis o de grups de biblioteques que compren de forma conjunta informació electrònica s'ha estès arreu en pocs anys. La novetat d'aquest element, sumat a la novetat de la informació electrònica en si mateixa i a noves formes de ser venuda i comprada, ha fet aparèixer models de preu que encara no són estables però que, sens dubte, s'han basat en el context anglosaxó (i més concretament en el dels EUA). Alguns consorcis i biblioteques de fora d'aquest àmbit estan pagant molt més per la informació que compren i això és degut als factors següents:

- El càlcul de la magnitud d'una universitat basant-se en els estudiants FTE (Full Time Equivalent) no és aplicable en molts casos, i concretament en l'espanyol. Les universitats espanyoles no solen tenir les dades dels seus estudiants en FTE, i això comporta que els càlculs fets pels proveïdors sovint siguin sobredimensionats. Probablement, els FTE no són més de 2/3 dels estudiants considerats com a tals d'una universitat.
- Els models de preus que es basen en campus no són tampoc aplicables en molts casos, i concretament en l'espanyol. A Espanya, les universitats es van crear generalment en nuclis urbans, cosa que ha fet que la seva expansió les hagi portat a haver de crear més d'un campus per a una universitat, situació que als EUA i per a universitats similars en dimensions representaria un sol campus.
- El mètode tradicional de l'ensenyament universitari a molts països, i concretament a Espanya, es basa en classes magistrals i l'estudi d'apuntes. Això té una clara incidència en la utilització de la informació a les biblioteques. Es poden comparar indicadors (prétec/estudiant; demandes de prétec interbibliotecari, consultes de bases de dades...), i en tots els

casos es comprovaran utilitzacions d'1/4 (respecte del Regne Unit, per exemple) o d'1/7 (respecte dels EUA, per exemple).

- La universitat en les societats d'alguns països, i concretament a Espanya, té una funció ocupacional de la joventut. Paradoxalment, els països del sud d'Europa tenen més estudiants a les universitats (respecte del nombre de joves en edat universitària) que els països del nord. Aquest nombre més elevat d'estudiants universitaris no comporta un nombre equivalent de titulats universitaris. La naturalesa de la universitat fa que el nivell de fracàs escolar sigui molt alt i que els estudiants comptats com a tals a efectes de fixació de preus no ho siguin a efectes reals.
- La gran majoria de les bases de dades i de revistes electròniques tenen un perfil anglosaxó i es publiquen en anglès. Alguns països, entre ells Espanya, tenen un nivell molt baix de coneixement de l'anglès (fins i tot entre la població universitària). Aquest fenomen, constatable estadísticament, incideix de forma clara en una potencialitat menor a l'hora de consumir informació electrònica.

Tots aquests elements juguen en contra d'un tracte igualitari en l'establiment de preus i fan que, en la realitat, el cost de la informació sigui molt més alt per a algunes biblioteques i consorcis que per a d'altres.

El Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) posa aquests arguments a la consideració internacional per tal que els consorcis de biblioteques i els proveïdors d'informació treballin conjuntament per establir models de preus justos i d'acord amb les característiques reals de les universitats d'àmbits territorials altres que l'anglosaxó.

PCI Full Text

Periodicals Contents Index Full Text (PCI Full Text), disponible dins la Biblioteca Digital de Catalunya, permet l'accés al text complet de més de 200.000 articles i als sumaris de les publicacions periòdiques més rellevants en les matèries següents: arqueologia i civilitzacions antigues, antropologia, etnologia, art i arquitectura, història, filosofia, geografia, lingüística i filologia, literatura, ciències polítiques i administració pública, ciències socials...

La base de dades permet localitzar informació publicada entre 1770 i 1995.

Actualment, conté el text complet de 144 publicacions periòdiques i proporciona accés a dos milions de pàgines d'articles. És previst que, en els propers anys, la incorporació de nous títols creixi en una proporció d'uns cent anuals.

La cobertura de la base de dades és internacional i, per tant, trobem publicacions en anglès, francès, alemany, italià, espanyol, grec, portuguès, etc.

Existeixen dues opcions de cerca:

Search Articles

Permet executar la cerca buscant per matèria, paraula clau, autor, títol de revista, llengua i any de publicació. També podem limitar la cerca només als articles disponibles en text complet, a una secció determinada d'una publicació periòdica, o bé especificar la cerca a tots els registres de la base de dades, només a les ressenyes de llibres, o bé excloure'ls.

Search Journal Details

Aquesta opció permet accedir a la informació bibliogràfica de les publicacions periòdiques.

Els resultats de les cerques són ordenats alfabèticament.

Sempre que estigui disponible, la informació relativa als registres ha d'incloure:

- Article ID
- Title
- Author
- Co-author(s)
- Section(s)
- Abstract
- Citation
- Alternative title(s)
- Journal subject
- Icona indicativa del text complet
- Tots els registres inclouen dos hiperenllaços:
 - Enllaç a la informació bibliogràfica on s'ha publicat l'article
 - Enllaç a la taula de continguts del volum o número on s'ha publicat l'article

Les imatges escanejades dels articles que es visualitzen a la pantalla dels resultats són en format GIF (*Graphic Interchange Format*), format que fa que ocupi menys espai i en facilita la descàrrega. Es pot, però, visualitzar l'article amb una resolució més gran, però per a això és necessari tenir instal·lat l'Adobe Acrobat a l'ordinador.

Anna Lopo

Inside

Inside Web és el sistema que ens permet l'accés remot a la base de dades Inside, de la British Library. Disponible per a tots els membres de les institucions del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), es pot consultar dins la Biblioteca Digital de Catalunya.

Inside permet consultar unes 20.000 publicacions periòdiques actuals i 16.000 actes de conferències publicades cada any sobre temàtica variada.

D'actualització diària, conté informació des de 1993.

Permet, a més, la consulta i la comanda del fons de les publicacions periòdiques del centre de documentació de la British Library, que conté aproximadament 225.000 títols, documents que no apareixen a Inside com a articles.

Inside ens ofereix la possibilitat d'enviar-nos en format electrònic (EDD) els documents que ens interessin en format PDF.

El sistema permet diferents opcions de cerca amb un ampli ventall de possibilitats: limitació a un camp determinat de la base de dades, utilització de qualsevol combinació d'operadors booleans, limitació de la cerca només als documents EDD...

Destaquem aquí l'opció de generar perfils de cerca amb la possibilitat de configurar la freqüència d'actualització: diària, setmanal o mensual. Els registres obtinguts s'envien a la bústia de correu electrònic definida al perfil. Les dades que es reben (en format ASCII o HTML) es poden dividir en dos grans blocs:

- Dades relatives a l'usuari i al perfil de cerca:
 - identificació de l'usuari
 - nom del perfil
 - freqüència d'actualització
 - data d'execució
- Llista d'articles
 - número d'article
 - títol d'article
 - autor(s)
 - títol de la publicació periòdica, tom, fascicle o edició

Existeixen diferents opcions pel que fa al lliurament dels documents:

- fax en dues hores o en dotze
- missatgeria
- correu aeri
- via Ariel en dues hores o en dotze
- transferència EDD
- correu electrònic EDD

El pagament es pot fer amb targeta de crèdit o mitjançant facturació.

Un cop enviada la petició, via correu electrònic es rep un avís d'acceptació o denegació de la comanda.

Anna Lopo

Més enllà d'Amazon

Sota aquest títol s'amaga la intenció de donar a conèixer un seguit d'adreces d'Internet per a la compra de material bibliogràfic que ens deixin ultrapassar Amazon i ens permetin accedir a altres llibreries de la xarxa en diverses llengües.

Bàsicament, el que ofereix una llibreria d'aquestes característiques es podria esquematitzar sota aquests epígrafs:

- Venda d'altres productes a més a més de llibres. Principalment música i cinema
- Cerca exclusiva per la tipologia del document
- Diferents possibilitats de cerca segons les nostres dades
- Cerca de documents exhaurits
- Presentació de documents similars als que cerquem
- Bossa de la compra, que va guardant durant un temps determinat el que desitjaríem comprar
- Ofertes de segona mà o descomptes per la compra d'un cert nombre de documents

- Creació d'un perfil per ser informat de novetats i/o ofertes
- Pagament amb targeta de crèdit
- Llegir comentaris de llibres d'altres usuaris o fer els propis

Establir una frontera entre les llibreries que només venen en un idioma determinat o, per exemple, les que només venen llibres exhaurits és sovint difícil, perquè la majoria de portals intenten oferir el màxim de possibilitats. Moltes llibreries amb seu física disposen de pàgines per vendre a través de la xarxa. Les que detallam aquí són les que podríem anomenar «virtuals».

Facilitarem adreces segons les diferents llengües, excloses les llibreries angleses i les nord-americanes, que són les més conegudes, i que també trobarem amb els cercadors.

Africanes

- <http://www.africanbookscollective.com/>
- http://www.sas.upenn.edu/African_Studies/Publications/ABCMenu.html
- <http://www.allafricabooks.com/e1.htm>
- <http://www.africanbooks.com/> (Àfrica i Carib)

Alemanyes

- http://www.buchhandel.de/sixcms/list.php?page=buchhandel_homepage
- <http://www.galda.com/>
- <http://www.buchkatalog.de/kod-bin/isuche.cgi?aktion=start&location=home&naviggif=home>
- <http://www.buchwurm.com/>
- <http://www.osiander.de/>

Àrabs

- <http://www.almaktabah.com/>

<http://www.arabooks.ch/>
<http://www.ikitab.com/index.php3?menu=arabic> (encara en construcció)

Escandinaves

<http://www.scandinavia-connection.co.uk/>
<http://www.scandinavius.com/books/books.html>

Eslaves en general

<http://www.thorntonsbooks.co.uk/indexslaviclists.htm>
<http://www.slavophilia.net/book.htm> (cercadors per països i editors que tracten temes eslaus)

Franceses

<http://www.alapage.com/>
<http://www.chapitre.com/>
<http://www.fnac.com/>

Italianes

<http://www.alice.it/>
<http://www.internetbookshop.it/hme/hmepge.asp>
<http://www.italia.ms/libri2000/> (cercadors del llibre en italià a altres seus)

Japoneses *

<http://www.sasugabooks.com/>

Llatinoamericanes

<http://www.leabooks.com/>
<http://www.latbook.com>

Portugueses i brasileres

<http://www.lusobraz.com/>

Russes

<http://www.kamkin.com/> (V.P. Kamkin, amb seu als EUA)
<http://www.lira.ru/> <http://english.lira.ru/> (en anglès)
<http://www.books.ru/>
<http://www.esterum.com/main/offline.htm>
<http://www.russianthings.com/>

Xineses *

<http://www.chinabooks.com/>

* Hi ha més pàgines, però per una qüestió de joc de caràcters no es visualitzen bé.
Bol i Amazon tenen cercadors per a ambdues llengües.

Internacionals amb diferents seus

<http://www.multilingualbooks.com/> (cercadors per llengües)
<http://anotherlanguage.com/learn.htm> (cercadors per llengües)
<http://www.booksfactory.com/> (cercadors de cercadors)
<http://www.bookfinder.com/> (cercadors de cercadors)

<http://www.bol.com/index.html> (Bol Internacional)
http://www.amazon.com/exec/obidos/tg/stores/static/-/gateway/international-gateway/ref=gw_subnav_in/104-6348048-2641505 (Amazon Internacional)
<http://www.barnesandnoble.com/index.asp?userid=66EKYB3RZH> (Barnes and Noble)

Libres exhaurits

<http://www.used-books-online.com/bucher.html>
<http://www.abebooks.com/>
<http://www.alibris.com/>
<http://www.amazon.com/exec/obidos/subst/books/misc/bibliofind.html/104-6348048-2641505>
<http://www.powells.com/>
<http://www.bookavenue.com/>
<http://www.lexlibris.com/Epuises/>
<http://www.arenario.it/>
<http://www.libriantichi.it/>
<http://africana.co.uk/>
<http://www.rareorientbooks.com/>
<http://www.addall.com/Used/> (cercadors a diferents pàgines de llibres exhaurits)

Libres de segona mà

<http://www.clique.co.uk/> (anglès)
<http://www.limes.skriptoriet.se/> (escandinaus)
<http://pages.infinet.net/mflibra1/index1.htm> (francesos)
<http://www.libriantichi.com/> (italians)
<http://www.antiquebook.com/> (cercadors a la xarxa)

Esperem haver donat alguna orientació dins d'aquest món sovint força caòtic d'Internet. Tot i haver procurat ser selectius, hem preferit no estalviar adreces per tal de mostrar la quantitat d'informació de què podem disposar.

Pel que fa a casa nostra, proposaríem la consulta dels webs que tenen la majoria de llibrerias amb seu a les ciutats del país. Aquests establiments, alguns d'ells especialitzats, combinen la venda a través de xarxa amb la presencial. Aquest podria ser un proper article, però mentrestant proposaríem passejar i deixar consumir els temps badant i remenant davant de les piles de llibres preparats a tal efecte. Diuen que és bo per a la salut.

De biblioteccis

Informe final d'avaluació del Servei de Biblioteques

A finals del mes de juny, es va incorporar a la pàgina web d'avaluació (<http://www.bib.uab.es/avaluacio/qavalua.htm>) l'informe final d'avaluació del Servei de Biblioteques (SdB) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Era la fi d'un llarg procés engegat a finals de l'any 2000, i del quals ja us vam donar notícies en el número 21 d'aquesta publicació.

Després de la visita de la Comissió d'Avaluació Externa (CAE), formada per Josep M. Terricabras, catedràtic de Filosofia de la Universitat de Girona, que actuava com a president, María Pinto Molina, catedràtica de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Granada, i Francisco Javier de Jorge, director dels Serveis Bibliotecaris de la Universitat Complutense de Madrid, es va rebre l'Informe d'aquesta comissió, que en la seva introducció deia:

«La Comissió d'Avaluació Externa valida el procés d'avaluació interna de l'SdB de la UAB i fa seves les valoracions

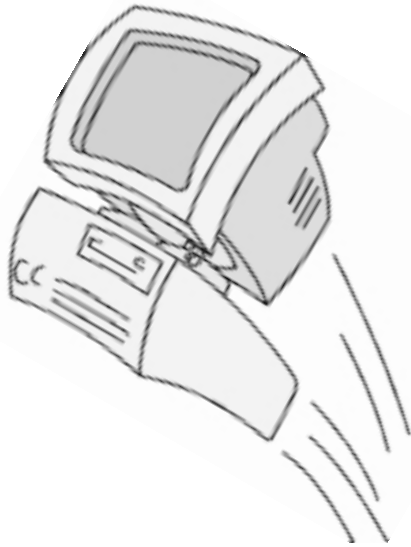
contingudes a l'Informe d'autoavaluació [...] atès que l'SdB de la UAB ha obtingut recentment la certificació de qualitat europea ISO 9002. [...] La valoració feta per la CAE només pot complementar la que va emetre el mateix SdB, i ha d'incidir necessàriament en aspectes no sempre substantius, perquè la majoria de les deficiències ja han estat detectades en l'autoinforme d'una manera molt rigorosa».

El comitè d'avaluació interna del SdB va fer una lectura aprofundida de l'informe del CAE per tal d'incloure les aportacions d'aquest en relació amb punts forts, punts febles i propostes de millora relacionades amb el Servei.

D'aquesta lectura ha nascut l'Informe Final d'Avaluació, amb el compromís de marcar propostes de millora que puguin tenir el suport dels òrgans de govern de la Universitat per continuar oferint als nostres usuaris un servei de qualitat que millori contínuament.

Montserrat Mallorquí

Proposta de millora	Prioritat	Responsabilitat	Termini
Elaborar un pla estratègic del Servei de Biblioteques de la UAB	Alta	Direcció de l'SdB /òrgans de govern	Curt
Dotar l'SdB de la plantilla necessària de personal tècnic informàtic	Alta	Direcció de l'SdB /òrgans de govern	Curt
Revisar la plantilla teòrica de l'SdB per preveure: <ul style="list-style-type: none"> a) Les exigències derivades d'implementar les noves tecnologies de la informació i de la comunicació. b) Les modificacions necessàries en la relació de llocs de treball, especialment els complements de destinació, per millorar la baixa política retributiva que presenta la plantilla en relació amb la resta de l'Estat. c) Nova oferta d'ocupacions, si escau. d) Una definició adequada del paper dels becaris. 	Alta	Servei de Biblioteques/òrgans de govern	Curt
Establir els mecanismes pressupostaris necessaris per garantir el creixement anual de les col·leccions segons les normes i recomanacions espanyoles (REBIUN)	Alta	òrgans de govern	Mitjà
Redactar la política de gestió de les col·leccions que la garanteixi, en consonància amb els requeriments d'investigació i docència.	Mitjana	Servei de Biblioteques	Mitjà
Assolir les dotacions d'espai necessàries per a la Biblioteca de Ciències i d'Enginyeries, plaça Cívica i tercera planta de la Biblioteca d'Humanitats	Mitjana	Direcció del SdB/òrgans de govern	Mitjà
Incrementar la col·laboració entre les biblioteques i els responsables docents i investigadors: departaments i centres.	Mitjana	Servei de Biblioteques/òrgans de govern	Mitjà

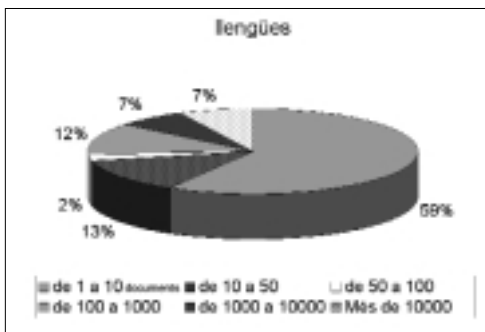
Babel, a examen

No és la primera vegada que el catàleg de les biblioteques de la UAB és motiu d'anàlisi; tot i ser una de les eines més conegudes de tota la nostra gestió documental, el seu estudi aprofundit sovint ens ofereix curiositats. Avui us informarem sobre les llengües, els formats i els llocs de publicació que inclou el nostre catàleg.

Una particular torre de Babel

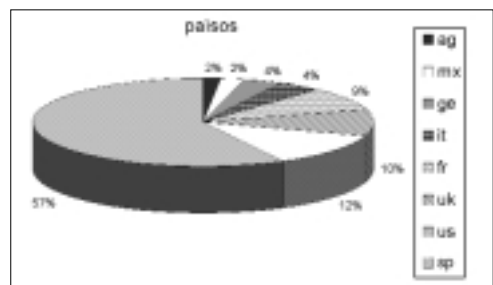
Al catàleg de la UAB es poden trobar documents en 92 llengües diferents, de les quals la més repetida és el castellà, amb 345.691 documents. La segueixen l'anglès (166.803), el català (88.444), el francès (64.369), l'italià (25.931) i l'alemany (17.103). Com a curiositat, sapigüeu que també tenim llibres en llengües tan poc comunes com tadjik, l'urdú o l'avèstic.

En aquest gràfic queda reflectit el tant per cent de documents en una mateixa llengua. S'ha exclòs el castellà perquè representava un percentatge massa elevat enfront de la resta de llengües.

Un gran mapamundi

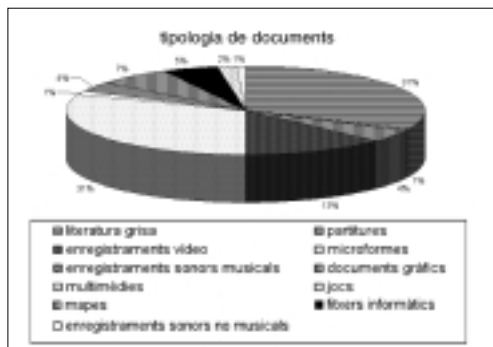
Els països de publicació dels documents representats al nostre catàleg permetrien confeccionar pràcticament un atlas universal, amb un total de 187 països. El país del qual tenim més documents publicats és Espanya (376.892). A continuació vénen els Estats Units (79.806), el Regne Unit (62.896), França (55.951), Itàlia (27.160), Alemanya (23.080), Mèxic (15.691) i Argentina (10.492).

L'exotisme de les nostres publicacions inclou països com Bahrain, Brunei, Sri Lanka, o fins i tot les illes Cook o Cap Verd.

Un puzzle de formes

El catàleg està integrat per documents en suports diferents, tot i que hi continua predominant el text imprès, amb 661.767 documents. Els formats de diapositives (30) i pel·lícules en bobina (36) s'han eliminat de la gràfica perquè representen un valor insignificant. La resta, 68.864, queda repartida de la manera següent:

Més revistes a UABpubD

<http://www.bib.uab.es/pub/>

Dues revistes de llarga història de la Universitat Autònoma de Barcelona s'han afegit a la Biblioteca de Publicacions Digitals de la UAB, amb fons disponibles electrònicament des de 1997.

Faventia, fundada el 1979 per Marc Mayer, és una publicació de les àrees de Llatí, de Grec i d'Indoeuropeu del Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana.

Papers és una publicació del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona fundada l'any 1972. El seu objectiu és servir de mitjà de difusió d'idees i d'investigacions originals en el camp de la sociologia i altres ciències socials afins (psicologia, ciència política, economia, antropologia), d'interès teòric i/o relacionades amb anàlisis substantives de l'àrea llatina (tant del Mediterrani com del continent americà). La revista publica articles, notes d'investigació, recensions o crítiques de publicacions i informes.

Núria Gallart

Llegats a la Biblioteca de Ciències Socials

Enguany, la Biblioteca de Ciències Socials ha rebut el donatiu de tres llegats de fons bibliogràfics, pertanyents a tres persones vinculades al món jurídic i econòmic desaparegudes recentment. Aquests donatius han representat la incorporació de més de dos mil documents, que encara s'estan processant. Encara que per diferents motius, cada un d'aquests fons és important per a la Biblioteca i aquesta és la raó per la qual els volem donar a conèixer.

Llegat Lluís Griera Romero

Es tracta d'un fons de bibliografia jurídica que, si bé no ha ampliat gaire la nostra col·lecció, ens ha permès substituir diversos documents que, en haver estat molt utilitzats, calia reemplaçar, la qual cosa ens ha representat un estalvi important de temps i de recursos econòmics.

La particularitat d'aquest llegat és que la Sra. Isabel Romero, mare del magistrat Sr. Griera, subvenciona la tramesa del material duplicat a la seu de Guatemala de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional, que ajuda a la creació o al manteniment de diverses biblioteques a Hispanoamèrica.

Llegat Lluís Fina Sanglas

El Dr. Lluís Fina va ser professor del Departament d'Economia Aplicada de la nostra universitat en diversos períodes: de l'any 1974 al 1982, del 1985 al 1988, i des del 1995 fins l'any passat, en què va morir a Barcelona. Havia col·laborat amb el Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, va participar activament en el primer govern socialista com a assessor executiu del Ministeri de Treball, i va exercir el càrrec de director d'Ocupació i Mercat de Treball de la Direcció

ment la nostra secció d'Estadística amb documents de l'Eurostat i de l'OCDE, on el Dr. Fina va contribuir activament a l'anàlisi i el debat sobre els problemes d'ocupació.

Llegat Xavier Ribó

Xavier Ribó va ser responsable de documentació econòmica de Francesc Cambó. Això demostra la seva vàlua personal i el seu coneixement en temes relacionats amb l'economia.

El fons bibliogràfic que hem incorporat a la Biblioteca, gràcies al seu fill, Rafael Ribó, i per mitjà del Dr. Joan Trullén, comprèn obres d'economia política en general i temes que hi estan relacionats: banca i borsa, moneda, valors, impostos, transports, comerç i duanes, etc.

Més d'un 40 % d'aquest fons és especialment interessant perquè són documents de reserva moderna (anterior a 1939), que no hauríem pogut aconseguir avui dia. A més, cal destacar la important col·lecció de documents relacionats amb la política i l'economia dels transports, sobretot pel que fa als ferrocarrils, tema que és una de les línies de recerca del Departament d'Economia Aplicada.

Volem agrair públicament aquests donatius, que han permès enriquir i ampliar les fonts de coneixement de tota la nostra comunitat universitària.

General d'Ocupació, Afers Socials i Relacions Laborals de la Comissió Europea. Així mateix, va ser membre fundador de l'Associació Europea d'Economia Laboral.

Aquest breu recorregut per la seva trajectòria professional ens mostra tant la seva vàlua personal com quins eren els seus interessos prioritaris: el seu fons bibliogràfic, molt extens, està centrat en l'economia laboral en general i en molts dels seus aspectes en particular: atur, flexibilitat i mercat de treball, ocupació, estructura salarial i d'altres, tant pel que fa a Catalunya i Espanya com a Europa.

Gràcies a la seva esposa, Elena Blanchard, la seva important i extensa biblioteca professional particular ha enriquit el nostre fons amb nombrosos documents, molts d'ells de la dècada dels noranta, és a dir, de plena actualitat, i especialment estimats pel que fa a bibliografia francesa, atesa la seva poca presència a la Biblioteca. A més, ha enriquit considerable-

Col·lecció de declaracions mediambientals EMAS de la Biblioteca Universitària de Sabadell

L'EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) és un sistema de la Unió Europea (UE) per a la gestió i auditoria ambiental de les empreses. Permet a les organitzacions avaluar i millorar el seu comportament ambiental i difondre'n la informació. És un sistema voluntari i està reconegut a tots els estats membres de la UE. Es va crear el 1993 i s'ha revisat el 27 d'abril d'enguany. La finalitat de l'EMAS és promoure la millora contínua del comportament ambiental de les organitzacions que hi estan adherides a través de la implantació d'un sistema de gestió ambiental, l'avaluació sistemàtica d'aquest sistema i la informació al públic dels resultats obtinguts amb la publicació d'una declaració ambiental.

La declaració ambiental recull les informacions sobre l'impacte ambiental de l'organització auditada, com també el resum de les seves activitats i la política ambiental de l'empresa. Les declaracions ambientals s'actualitzen anualment, cosa que facilita la comparació interanual amb els resultats anteriors i veure l'evolució del comportament ambiental de l'empresa.

La certificació EMAS ha tingut un gran ressò a Catalunya —la majoria d'empreses de l'Estat que l'han obtinguda tenen la seva seu a Catalunya. Les declaracions publicades són uns

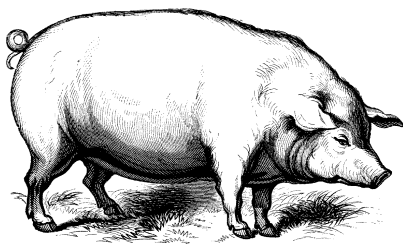
documents força interessants que ens ajuden a veure la trajectòria de les empreses catalanes en matèria de medi ambient. Actualment, hi ha unes cent empreses certificades a Catalunya que comprenen tots els sectors industrials. Així, hi podem trobar hotels, càmpings, agències de transport, indústries tèxtils, papereres, alimentàries, d'arts gràfiques, d'oci, químiques, elèctriques, farmacèutiques, etc.

Des de fa dos anys, la Biblioteca Universitària de Sabadell recull totes les declaracions ambientals de les empreses catalanes amb certificació EMAS. Al principi, formaven part de la col·lecció de memòries d'empresa que té la Biblioteca, però ateses la importància de l'impacte que ha tingut el sistema EMAS a Catalunya i la rellevància de les empreses amb certificació EMAS, del valor del seu contingut i de la creixent preocupació pel medi ambient, les declaracions mediambientals s'han convertit en una col·lecció amb personalitat pròpia dins de la Biblioteca i en una documentació indispensable per als estudiants de Ciències Empresarials.

Àngels Carles

Biblioteca Universitària de Sabadell

Pesta porcina clàssica: els aliments, novament a primera plana

En els darrers anys, els problemes sobre la qualitat dels aliments han aparegut a la primera plana dels mitjans de comunicació, principalment arran de les diferents malalties que han afectat el bestiar que viu a les granges del món desenvolupat.

Primer va ser la malaltia de les vaques boges, que va comportar importants pèrdues econòmiques, la reestructuració del sector boví i també l'impuls dels hàbits alimentaris vegetarians al llarg de les dècades dels vuitanta i dels noranta. La incidència directa per ingesta de carn en la salut humana va causar un gran impacte en l'opinió pública, que ha comportat una creixent sensibilització en tot allò que afecta la salut i la higiene del que consumim.

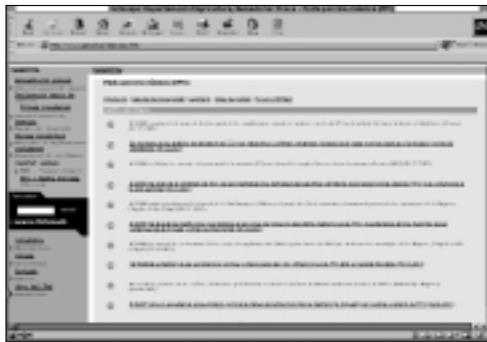
Més endavant, han aparegut els casos de febre aftosa en diferents tipus de bestiar, i darrerament la pesta porcina en la seva variant «clàssica», també coneguda amb la sigla PPC.

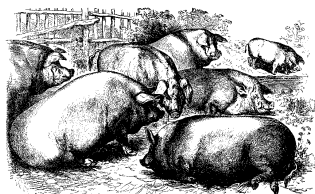
La PPC, d'acord amb l'Oficina Internacional d'Epizooties, és una malaltia vírica causada per un virus del gènere *Pestivirus*, que afecta el bestiar porcí i els porcs senglars en estat salvatge, i es transmet per contacte i secrecions entre animals, indirectament a través dels instruments utilitzats pels homes, per la distribució als porcs d'aliments poc cuinats i per via placentària (http://www.-oie.int/esp/maladies/fiches/e_0130.htm). Les mesures preventives són essencials per prevenir la difusió de la malaltia: rentat i desinfecció de vehicles, locals i roba, fermentació de femtes i llits de palla, i desinfecció de purins són les principals mesures que un ramader de bestiar porcí ha de prendre davant la sospita que el seu bestiar pugui haver contret la PPC.

La PPC no és, a diferència de la malaltia de les «vaques boges», una malaltia que pugui contagiar l'home i ocasionar-li problemes de salut. En canvi, sí que es pot dir que, principalment al nostre país, pot ser un problema sanitari greu ateses les

grans estructures productives de bestiar porcí existents. Segons l'informe del Dr. Jordi Casal, de la UAB (<http://www.bib.uab.es/veter-/PPCBiblio.ppt>), en l'epidèmia de finals dels noranta la malaltia va abastar tot Espanya, amb un cost total de set mil milions de pessetes. Catalunya, i Espanya per extensió, no es pot dir que siguin països endèmics com la major part d'Àsia o de Sud-amèrica i Centreamèrica, però hi ha països a l'Europa central que sí que ho són. Per aquest motiu, mesures de política veterinària a escala europea són essencials per controlar els focus vius de la pesta.

La Comissió Europea, d'ençà de la crisi de les «vaques boges», ha potenciat bastant les polítiques de control i detecció de les diferents malalties del bestiar, i alhora ha promogut una política informativa amb vista a tranquil·litzar l'opinió pública europea. En aquest cas, les mesures que s'han de prendre es concreten preferentment en l'aïllament dels focus detectats i

en la creació de zones de protecció: http://europa.eu.int/comm/dgs-/health_consumer/library/press/press150_es.html.

Al nostre país, el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca (DARP) (<http://www.gencat.es/darp/ppc.htm>) i l'Associació Catalana de Productors de Porcí (Porcat) (<http://www.porcat.org/present.html>) han informat puntualment de l'evolució de la malaltia, i a través de la difusió que n'han fet a la xarxa en podem veure l'evolució a Catalunya. També és important tenir present la pàgina que uns consultors de porcí, 3tres3 (<http://www.3tres3.com/home/index.-php?id=1#?id=1>), han fet sobre la PPC.

Per saber una mica més de la malaltia en l'àmbit europeu, també podeu consultar la plana de la Federation of Veterinarians of Europe (<http://www.fve.org/index.html>) i accedir a altres llocs especialitzats en bestiar porcí, com The Pigsite (<http://www.thepigsite.com>) o Pighealth (<http://www.pighealth.com>).

La informació que us hem presentat i altres continguts complementaris us els ofereix la Biblioteca de Veterinària de la UAB en la guia següent, accessible a <http://www.bib.uab.es/veter/ppc.htm>.

L'aprenent de bibliòfil

«Scripturaria» i *Flos sanctorum*

Durant el mes de setembre passat, va tenir lloc a Barcelona el XXII Congrés de l'Associació Internacional de Bibliofília.

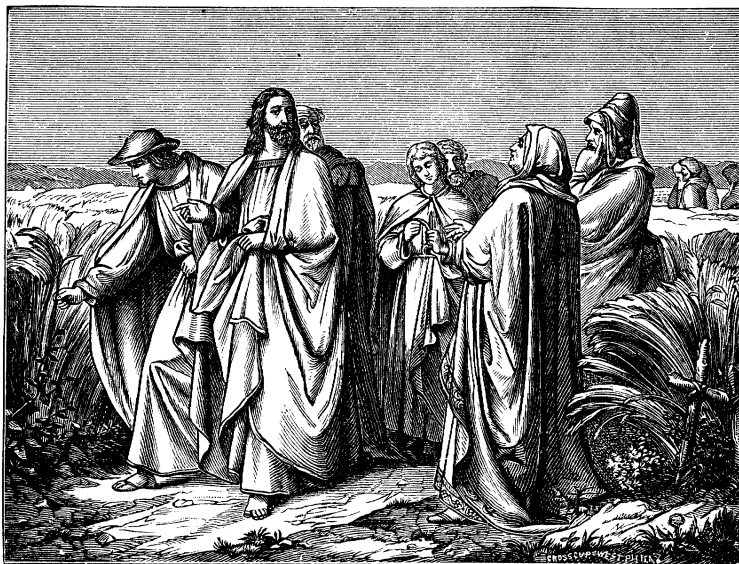
Entre els actes paral·lels, es va poder veure l'exposició «Scripturaria», un recorregut per la història del llibre i el document, mitjançant la demarcació de cinc moments clau: el paper, que va tenir el seu origen durant el tercer mil·lenni aC, els còdexs i els manuscrits, cap al segle I dC, que es va caracteritzar per la generalització del pergami com a suport per a l'escriptura, i l'aparició del llibre en la forma en què avui el coneixem, el paper imprès, que juntament amb la impremta dona un gir cabdal a l'escriptura com a sistema de comunicació, i, per acabar, un repàs al llibre durant el període modernista, on l'art envaeix tots els camps, fins i tot la literatura, finalitzant amb els nous suports apareguts el segle XX.

A la mostra, s'hi exhibia un centenar de manuscrits, entre els quals cal destacar el missal miniat de santa Eulàlia, de la catedral de Barcelona, i un exemplar del *Flos Sanctorum*.

La nostra universitat disposa en el seu fons d'un exemplar d'aquesta popular obra, de la qual s'han fet múltiples edicions.

Flos sanctorum

És el nom donat generalment a les edicions i traduccions hispàniques de la famosa *Legenda sanctorum* o *Legenda aurea*, anomenada també *Historia lombardica*, escrita pel bisbe de Gènova, el beat Iacopo da Varazze o da Voragine, escrita cap al 1260. La versió original comprenia 182 vides de sants i festes del calendari litúrgic romà. Va anar ampliant-se progressivament en les diferents còpies manuscrites, amb addicions de sants propis de cada país, igual que en les edicions impreses, de les quals es coneixen uns noranta incunables. Així, en la primera edició de Basilea, de 1470, n'hi havia unes 270, i en la de Caxton, de 1496, fins a 448 biografies. Un autor anònim del segle XIV va anteposar al text narratiu de cada vida l'etimologia

del nom del sant. Cap a la segona meitat del segle XVI, aquestes edicions basades en la *Legenda sanctorum* de Iacopo da Varazze van ser desplaçades per unes altres literàriament més ben redactades d'Alonso de Villegas i del pare Pedro de Ribadeneyra, que des de 1599 van tenir moltes edicions i traduccions al francès, holandès, anglès, llatí i portuguès, i que van conservar el nom de *Flos sanctorum* o la seva traducció.

Precisament és una edició de Pedro Ribadeneyra l'exemplar que es conserva a la reserva de la Biblioteca General (Res XVIII/184), edició dels anys 1790-1791 en tres volums, cada un dels quals abraça quatre mesos; malauradament, només tenim el tom que comprèn els mesos de gener a abril.

Des del segle XVIII, aquestes col·leccions van ser anul·lades progressivament, primer per l'obra més extensa, anomenada *Año cristiano*, del francès Jean Croiset, traduïda al castellà pel pare Isla (Humanitats Res/929-934), i més tard per l'obra espanyola de J. L. Villanueva, *Año cristiano de España 1791-1803*, publicada en dinou volums.

Des de llavors, ha aparegut un gran nombre de col·leccions hagiogràfiques. Per a aquells que estiguin interessats en el tema, s'acaba de publicar el llibre *Vidas de santos: antología del Flos Sanctorum*, edició d'O. Aguirre i J. Azpeitia, i publicat per l'editorial Lengua de Trapo.

Darreres exposicions

Algunes de les biblioteques de la UAB elaboren periòdicament el que s'anomenen exposicions bibliogràfiques, que es poden consultar a través d'Internet i sovint als expositors exteriors de cada seu. Són un intent per fer conèixer el món de la imatge i el de la lletra; el de la biblioteca presencial i el de la virtual. Les temàtiques són diverses, però connecten per continguts amb els fons de cada una d'elles, i la tria té molt a veure amb fets informativament parlants vigents o històricament memorables.

Les podeu consultar a través de la pàgina principal de cada biblioteca, o bé a les adreces que us adjuntem:

Biblioteca d'Humanitats

Leopoldo Alas (Clarín) (octubre 2001)

<http://hipatia.uab.es/exposicions/clarin/clarin.htm>

El glamour (juliol – setembre 2001)

<http://hipatia.uab.es/exposicions/glamour/glamour.htm>

Giuseppe Verdi (juny – juliol 2001)

<http://hipatia.uab.es/exposicions/verdi/verdi.htm>

Biblioteca de Ciències i Enginyeries

Temps de bolets (octubre – novembre 2001)

<http://www.bib.uab.es/ciencias/bolets/bolets.htm>

Biblioteca de Ciències Socials

Juli Busquets Bragulat, catedràtic del Departament de Sociologia de la UAB (1932-2001) (22 octubre – 18 novembre 2001)

<http://www.bib.uab.es/socials/bbusquets.htm>

La Regió Mediterrània: aspectes socials, econòmics i polítics (13 de juliol – 14 de setembre)

<http://www.bib.uab.es/socials/bmedit.htm>

Fons d'Antiquària a la Biblioteca de Ciències Socials (1 de juny – 15 de juliol 2001)

<http://www.bib.uab.es/socials/bantic.htm>

Biblioteca Universitària de Sabadell

Dret informàtic (juny – juliol 2001)

<http://www.bib.uab.es/sabadell/expos/expo3/index.htm>

